

[Hans Hedtoft.]

„Udtaler rigsdagen sin mistillid til statsministeren, skal denne begære ministeriets afsked, medmindre nyvalg udskrives“.

I sammenhæng med denne bestemmelse må man se den nye bestemmelse i § 32, stk. 2, 2. punkt:

„Efter udnævnelse af et nyt ministerium kan valg ikke udskrives, forinden statsministeren har fremstillet sig for rigsdagen.“

Der kan i kraft af denne bestemmelse ikke opstå noget tilfælde, hvor en nyudnævnt regering udenom rigsdagen kan appellere til vælgerne gennem nyvalg. Enhver regering skal mødes med rigsdagen, og her afgøres dens skæbne — eventuelt med appel til den højeste domstol, som er folket selv.

Et rigsdagsarbejde er en tillidsmandsgerning for en større eller mindre vælgergruppe og medfører et mangfoldigt arbejde. En rigsdagsmand modtager mange henvendelser, henstillinger og klager, og det betragtes vel af alle os rigsdagsmænd som en æressag — så langt vore kræfter og muligheder rækker — at hjælpe den enkelte til rette og at fremskaffe de oplysninger, der giver en sags afgørelse den rette belysning. Stort set tror jeg at feltet dækkes. Men det kan måske være en betryggelse for mennesker, at vi rigsdagsmænd i fællesskab vælger en tillidsmand, der kan modtage klager og besvare dem og i det hele have indseende med statens civile og militære forvaltning. En sådan mulighed åbnes i forslaget § 55, der tillader valg af en juridisk kyndig ombudsmand udenfor rigsdagsmændenes kreds. I tilknytning til § 55 har justitsministeren nu fremsat et særligt lovforslag om indførelse af en ombudsmand, og det er tanken at ophøje dette forslag til lov, såsnart grundloven er vedtaget. Der er måske grund til at betone, at ombudsmandsordningen ikke betyder en ny retspraksis eller et nyt led i administrationen. Ombudsmanden kan ikke omgøre en beslutning. Han kan ikke give instruktion til nogen, tjenestemand. Hans godkendelse af en beslutning skal ikke i noget tilfælde indhentes. Han skulle være ansvarets repræsentant, der gennem en efterfølgende kontrol med administrative afgørelser, hvor det synes påkrævet, kan pege på eventuelle fejl og forsømmelser. Dersom der i den statslige

administration er sket en tilsidesættelse af love, anordninger, instrukser m. v., gør han opmærksom derpå.

Det særlige tilsyn med mennesker, der udenfor strafferetsplejen er berøvet friheden efter grundlovsforslagets § 72, stk. 7, tænkes også indtil videre henlagt under ombudsmanden. Det er altså et stort og broget område.

Ombudsmandsordningen indføres efter svensk mønster, og ingen af os ved, hvorledes ordningen vil virke i praksis på dansk grund. Jeg vil ikke lægge skjul på, at der i mit parti har været og er fortsat meget afvigende opfattelser om denne institution. Forhåbentlig vil den svare til de forhåbninger, man har sat sig; men jeg tror, at det vil være klogt at begynde med en ordning indenfor forholdsvis beskedne økonomiske rammer. En sådan kontrolordning kan meget let svulme op til en lille kontorstat, hvis resultater står i omvendt forhold til udgifterne, og noget sådant kan vi ikke støtte fra vor side.

Det er ligeledes af betydning, at der åbnes adgang for indførelse af forvaltningsdomstole. Tanken er, at såvel overfor ombudsmand som forvaltningsdomstol skulle „den lille mand“ få mulighed for at fremføre sin sag, om han ønsker det, uden juridisk bistand; en ufuldkommen skrivelse bør behandles med samme omhu som det fuldt udarbejdede dokument.

I kapitel 8 omtales de personlige frihedsrettigheder. En overgang så det temmelig sort ud med hensyn til enighed om grundlovsforslaget, fordi man fra venstres og det konservative folkepartis side stillede krav om forstærkede garantier for ejendomsretten. Disse forslag var så skumle, at det på nuværende tidspunkt ville være en uvenlig handling at citere dem. Det er også tilstrækkeligt at notere, at de blev fejlet af bordet.

Nu begynder kapitel 8 med de stærke ord, der taler dobbelt stærkt på baggrund af den seneste tids hændelser i de autoritære samfund:

„Den personlige frihed er ukrænkelig. Ingen dansk borger kan på grund af sin politiske eller religiøse overbevisning underkastes nogen form for frihedsberøvelse.“

Frihedsberøvelse kan kun finde sted med hjemmel i loven.“
Der er taget særligt hensyn til de menne-